

først til sidst var for Ekspeditionens Resultater. En speciel Tak til Ekspeditionens Kartograf, Peter Freuchen, for den Livsglæde, der karakteriserede ham som Kammerat, og den Omhu og Dygtighed, der kendetegnede ham som Arbejder, Hans forbavsende Haardførhed, Nøjsomhed og Evne til at tilpasse sig Eskimoernes Livsformer, forlener ham med ualmindelige Betingelser som arktisk Rejsende.

Den Omstændighed, at Rejsen i saa høj Grad var baseret paa den eskimoiske tekniske Kultur, havde forstaaeligt til Følge, at Uvdloriark og Inukitsok fra først til sidst kom til at spille en Rolle, der var en ganske anden end eskimoiske Ekspeditionsdeltagers i Almindelighed. Deres personlige Egenskaber og Dygtighed indenfor deres Omraade bevirkede mange Gange, at vi let gled hen over Ting, som maaske ellers vilde have voldt stort Besvær, og jeg skylder dem en særlig Tak for, at de fra først til sidst fulgte mig og mine forskellige Dispositioner med urokkelig Tillid.

Men denne Rapport skal ikke afsluttes, uden at jeg henleder Opmærksomheden paa endnu tre Mænd. Thi naar den arktiske Station ved Thule, der har været Forudsætning for denne Ekspedition og vil blive det for alle de øvrige, vi forhaabentlig vil komme til at foretage, kunde oprettes i 1910, skyldtes dette i første Række disse tre Mænd, der hver især paa deres Maade gav deres absolut uegennyttige Bidrag til Realisationen. D'Herr Ingeniør M. Ib. Nyebøe, Ingeniør Adam Biering og Grosserer Chr. Erichsen vil jeg mindes i første Række og takke for den Tillid, der bar over alle Hindringer, dengang det gjaldt om at komme ud.

Knud Rasmussen

Leder af den 1ste Thule-Ekspedition.

20. Maj 1913. Kjøbenhavn.

Knud Rasmussen og Peter Freuchen tiltræder just nu en Rejse fra Kap York Nord paa for at fortsætte og fuldføre det Kortlægningsarbejde, som blev udført af dem i 1912.

Red.

Literaturanmeldelser.

Med Lapperne i Højjældet af Emilie Demant-Hatt.
Nordiska Bokhandeln, Stockholm, 1913
st. 8°, 203 Sider med talrige Illustrationer.

Bogen, der har den svenske Titel »Lapparne och Deras Land« fremkommer som Nr. II i Rækken i de Serier, den svenske Mæcen, Hr. Hjalmar Lundbohm, udgiver om Nordens Nomader. Det maa siges, at den danske Titel er adskillig bedre end den svenske; den sidste maatte vel forudsætte, at Værket var en Laplandsgeografi, der gav en Beskrivelse af Landets fysiske og topografiske Forhold, om det Klima, den Plante- og Dyreverden, som giver Landet Karakter, og af hvilke Lapperne hele Habitus og Liv er afhængigt. Den svenske Undertitel, »Skildringer och Studier«, dækker noget bedre, men bedst af dem alle er den, som Forfatterinden i Forordet giver sit Arbejde — kun en Beskrivelse af Hverdagslivet, som jeg saa det —. Ordet »kun« kunde til Forfatterindens Ros gjerne have været udeladt; det skal maaske angive, at

man ikke skal vente sig Løsning af større geografiske Problemer eller Fremsættelse af opsigtsvækkende Hypoteser, og i saa Henseende er det rigtigt, derimod ikke hvis man venter sig, at Bogen skulde være af ret ringe Interesse eller kun have Døgnets Værdi.

Thi den giver just en ypperlig, livlig og indgaaende Beskrivelse af Hverdagslivet hos Lapperne paa alle Aarstider — naar de ligger indkapslede i deres Telte i den strænge Vinter, synger ude imellem Blomster og Birketræer, færdes paa Flytninger med Rener, Hunde og Slæder eller i Baade. — Man læser med Glæde og Fornøjelse det ene efter det andet af de 19 Kapitler og længes efter flere. Det er en spændende Virkelighedsroman, der giver den, der elsker Naturen og Livet i den, et fortrinligt Indblik just i Hverdagslivet; det der ofte betragtes som for ringe for Geografer at give sig af med, men som de burde tage sig meget mere af. Hvad er vel væsentligere for Geografien end Hverdagslivet, som det leves, og dets Afhængighed af de

terrestriske Omgivelser. Maaske just hvad det sidste angaar »Livets Afhængighed af de terrestriske Omgivelser« kunde man have ønsket, at Forfatterindens Mand, Geografen Gudmund Hatt, havde assisteret, saaledes at dette Punkt ved Udvidelser i selve de enkelte Kapitler var bleven tydeligere belyst, uden at derfor Forfatterindens livlige, let flydende og for alle Læsere tilgængelige Skrivemaade havde lidt derved. Men herpaa bødes der af G. H. ved et særligt Afsnit, der indeholder en Række indgaaende Anmærkninger af etnografisk-etnologisk Indhold.

At Bogen skulde fremtræde som et Forsvarsskrift for Lappernes Eksistensberettigelse som Nomader, hvilket Anm. har set fremført i et Dagblad, kan undertegnede ikke tiltræde. Naar man beskriver, det være sig Lapper, Kirgisere, Beduiner, Turkomanner, Kalmyker eller andre Nomader, ja ogsaa fastboende afgrænsede Samfund i det hele, kan man næppe undgaa og bør ikke undgaa at komme ind paa, hvad der mulig truer deres tilvante Levemaade. Forandres denne, skifter ogsaa Geografien Ansigt. Der maa med andre Ord skrives en ny.

Vore Dages saakaldte Civilisation, Humanitet etc., skrækkeligt misbrugte Ord, burde just sikre Folkenes Ret til at leve paa deres Fædres Jord, som det passer dem, naar de anerkendte opstillede Regler for Humanitet etc. overholdes indenfor Samfundenes Omraade. Men herved gaar det des-

være som i mange andre Forhold. Ingen har Fred længere, end ens Nabo vil, den stærkeres Ret, der i tidligere Dage sikredes med Sværdet, gennemføres nu med Lovtrækkeri, Paaskud om at skaffe Plads til Agerbrug etc. Det er den stærkere, der udrydder den svagere, nu i vore Dage ganske med samme Ret som Hunner, Mongoler etc. erobrede Lande i gammel Tid, kun ved Brugen af andre, men ikke mindre sikkert virkende Argumenter. Denne Trafik føres ud i Livet paa mange Steder af fastboende overfor Nomaderne, hvorved den dog ikke bliver berettiget. Men enten nu det ene eller det andet er Tilfældet, bør den upartiske, geografiske Skildrer fremsætte den, og mere end sin Pligt og Skyldighed har Forfatterinden efter Anmelderens Mening ikke gjort.

Forfatterinden, der forstaar det lappiske Sprog, har ved sit Værk, der er baseret udelukkende paa det Selvoplevede, ikke alene givet et udmærket Bidrag til Kundskaben om Lapperne rent geografisk set, men tillige beriget Literaturen med en for alle tilgængelig Bog, der burde læses af en talrig Kres.

Et Fremskridt vilde det være, om Forfatterinden forsynede sit næste Værk med Titler over de enkelte Kapitler i Stedet for Tal, en Oversigt over deres Indhold foran i Værket og en fyldig Index. Yderligere Publikationer fra Forfatterindens Haand maa imødeses med stor Interesse.

Ole Olufsen.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Fædrelandet, En Norges-Beskrivelse for Landsmænd hjemme og ute, af Per Nissen, 1914, 8°, 685 S. med talr. Illustr. og 3 Kort.

Reprint from the Proceedings of the Geologists' Association, by W. M. Davis, 8°, 3 S.

Der Ausbruch der Hekla vom Jahre 1913, von Carl Küchler, 8°, 12 S.

Ein vergessenes Germanenvolk, von Carl Küchler, 8°. 18 S.

Kommiss. f. Havundersøgelser: Om Forandringer i Ringkøbing Fjords Fauna, af A. C. Johansen, 4°, 142 S. med Illustr.

Hydrografisk-Biologiska Hafsundersökningarna under år 1912, af Rolf Witting, 8°, 26 S.

Tietoja Pohjanlahden rannikoplanktonista, Y. Wuorentaus, 8°, 11 S.

Till kännedom om planktonbeskaffenheten i Helsingfors inre hamnar, Prof. K. M. Levander, 1913, 8°, 11 S.